

Polacy o wartości wykształcenia

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku na rok 2024

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

W skrócie

- Przekonanie o tym, że warto się kształcić, jest w Polsce powszechne. Wyraża je 88% badanych. Ponad połowa respondentów (54%) uważa, że dyplom wyższej uczelni ma dziś dużą wartość na rynku pracy, przeciwnego zdania jest 41% ankietowanych.
- Zdecydowana większość pytanym chciałaby, by ich dzieci ukończyły studia wyższe. Aspiracje z tym związane nieco częściej dotyczą córek (84% chciałoby dla nich co najmniej wyższego wykształcenia) niż synów (80%).
- Po okresie spadku atrakcyjności średniego wykształcenia zawodowego przybywa osób deklarujących, że chcieliby, aby ich syn lub córka osiągnęli taki rodzaj wykształcenia. Obecnie odsetek ankietowanych, którzy chcieliby dla swoich dzieci wykształcenia średniego zawodowego, jest najwyższy od lat 90. XX wieku – o takim wykształceniu dla córki myślałoby dziś 8% badanych, dla syna – 11%.

Jedną z istotnych zmian, jakie dokonały się wraz z transformacją ustrojową w Polsce, jest upowszechnienie się wyższego wykształcenia. Według danych OECD¹ z 2023 roku 38% osób w wieku od 24 do 64 lat ma w Polsce wyższe wykształcenie. Jednocześnie istnieje bardzo wyraźna luka edukacyjna związana z płcią – chłopcy wcześniej niż dziewczęta kończą edukację i nie podejmują wyższych studiów. Wykształcenie wyższe ma obecnie w Polsce 56% kobiet w wieku 25–34 lata i 37% mężczyzn w tym samym przedziale wiekowym². Wyższy poziom wykształcenia sprzyja większej aktywności zawodowej, lepszym perspektywom zawodowym i płacowym. Jednak wraz z upowszechnieniem wyższego wykształcenia jego ranga spadła i nie gwarantuje ono już osiągnięcia wysokiego statusu społecznego.

Kwestie dotyczące postrzeganej wartości wykształcenia i aspiracji z tym związanych poruszyliśmy w jednym z ostatnich badań CBOS³.

CZY WARTO SIĘ KSZTAŁCIĆ?

Ogromna większość badanych (88%) uważa, że warto się kształcić, w tym 53% deklaruje, że zdecydowanie warto to robić. Przekonanie o wartości wykształcenia było szczególnie silne w pierwszej dekadzie obecnego stulecia (co pokazują badania realizowane w latach 2002–2009). W kolejnej dekadzie nieco osłabło (co było widoczne szczególnie w badaniu z 2013 roku), choć nadal pozostaje ono dość powszechnie wyrażane.

---

¹ OECD, *Education at a Glance 2024*.

² Patrz: przypis 1.

³ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (414) przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnej imiennej próbie pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanej z rejestru PESEL.

Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

- wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),
- wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiadnim od CBOS,
- samodzielne wypełnienie ankiety internetowej (CAWI), do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiadnim od CBOS.

We wszystkich trzech przypadkach ankieta miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę. Badanie zrealizowano w dniach od 3 do 13 października 2024 roku na próbie liczącej 1025 osób (w tym: 59,9% metodą CAPI, 24,7% – CATI i 15,4% – CAWI).

CBOS realizuje badania statutowe w ramach opisanej wyżej procedury od maja 2020 roku, w każdym przypadku podając proporcje wywiadów bezpośrednich, telefonicznych i internetowych.

RYS. 1. Czy, Pana(i) zdaniem, warto obecnie w Polsce zdobywać wykształcenie, uczyć się, czy też nie warto?

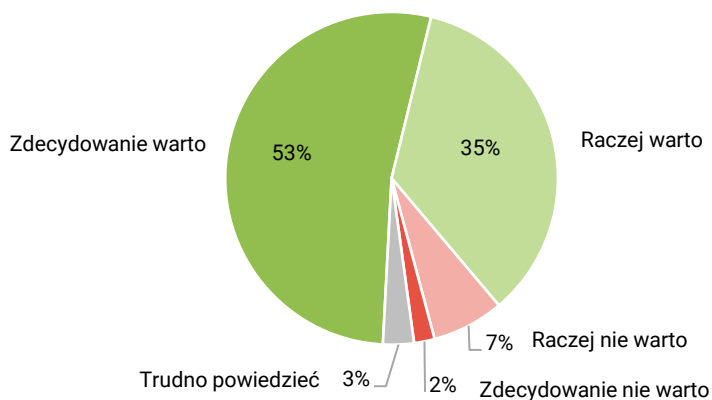

TABELA 1

Czy, Pana(i) zdaniem, warto obecnie w Polsce zdobywać wykształcenie, uczyć się, czy też nie warto?	Wskazania respondentów według terminów badań																	
	XI '93		X '02		IV '04		IV '07		IV '09		XI '09		VI '13		V '17		X '24	
	w procentach																	
Zdecydowanie warto	42	76	66	91	76	93	70	93	68	91	63	89	49	82	56	86	53	88
Raczej warto	34		25		17		23		23		26		33		30		35	
Raczej nie warto	16		5	7	4	5	4	5	6	7	8	10	13	16	8	11	7	9
Zdecydowanie nie warto	4	20	2		1		1		1		2		3		3		2	
Trudno powiedzieć	4		2		2		2		2		1		2		2		3	

O atrakcyjności wyższego wykształcenia świadczą też potencjalne aspiracje edukacyjne rodziców dotyczące dzieci. Zdecydowana większość badanych chciałaby, by ich dzieci ukończyły studia z dyplomem co najmniej inżyniera, licencjata lub magistra. Aspiracje z tym związane częściej odnoszą się do córek (84% respondentów chciałoby dla nich co najmniej wyższego wykształcenia) niż synów (80%).

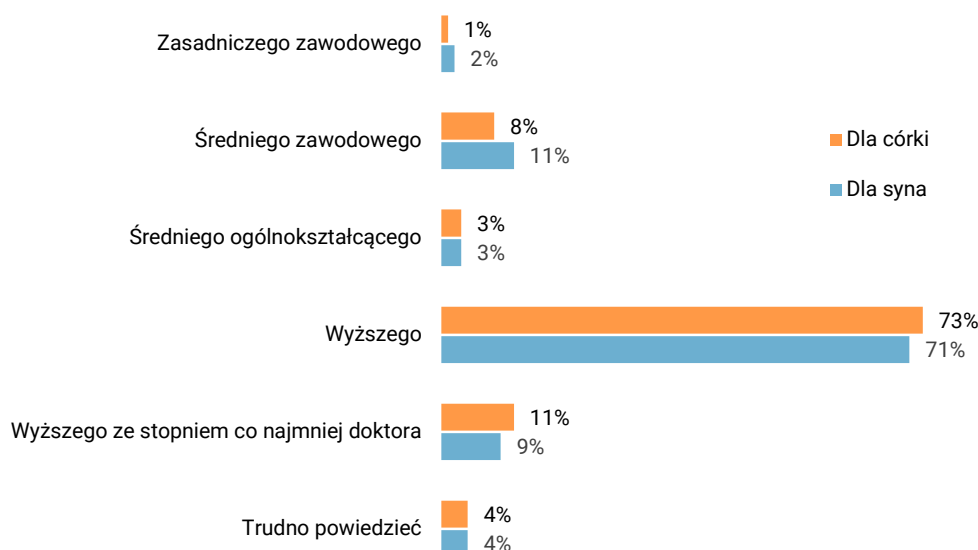
W preferencjach dotyczących wykształcenia dzieci z biegiem czasu zachodzą interesujące zmiany. Po okresie spadku atrakcyjności średniego wykształcenia zawodowego przybywa osób deklarujących, że chcieliby, aby ich syn lub córka osiągnęli taki rodzaj wykształcenia. W 1993 roku takiego wykształcenia dla córki chciało 17% badanych, dla syna – 23%, a w pierwszej dekadzie obecnego stulecia – jedynie 3–4% w zależności od terminu badania. Równocześnie w latach 2004–2007 notowaliśmy najwyższe odsetki osób deklarujących, że pragnęliby dla dzieci wyższego wykształcenia ze stopniem co najmniej doktora (14–15% w odniesieniu do córki, zaś 14–18% w odniesieniu do syna). Można zatem powiedzieć, że aspiracje edukacyjne Polaków były wówczas największe. Obecnie odsetek respondentów, którzy chcieliby dla swoich dzieci wykształcenia średniego zawodowego, jest

najwyższy od lat 90. XX wieku – o takim wykształceniu dla córki myślałoby dziś 8% badanych, dla syna – 11%.

Warto zauważyć symptomy różnicowania się aspiracji edukacyjnych w zależności od płci. W większości poprzednich badań (z wyjątkiem roku 2013) odsetek osób preferujących uzyskanie wyższego wykształcenia przez syna i córkę był taki sam lub mieścił się w granicach błędu pomiaru. Obecnie po raz kolejny obserwujemy różnice w tym zakresie – wyższe wykształcenie jest bardziej pożądane w przypadku córek niż synów.

CBOS

**RYS. 2. Jakiego wykształcenia pragnął(ęła)by Pan(i) dla swoich dzieci, córki i syna?
Proszę odpowiedzieć niezależnie od tego, czy ma Pan(i) dzieci i w jakim są wieku.**

TABELA 2

Jakiego wykształcenia pragnął(ęła)by Pan(i) dla swoich dzieci, córki i syna? Proszę odpowiedzieć niezależnie od tego, czy ma Pan(i) dzieci i w jakim są wieku.	Deklaracje dotyczące wykształcenia dla:															
	córki								syna							
	'93	'96	'04	'07	'09	'13	'17	'24	'93	'96	'04	'07	'09	'13	'17	'24
	w procentach															
Podstawowe, gimnazjalne	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zasadnicze zawodowe	2	2	1	1	1	2	2	1	4	3	1	1	1	2	2	2
Średnie zawodowe	17	12	3	3	3	5	5	8	23	15	4	3	4	9	6	11
Średnie ogólnokształcące	7	5	3	4	3	4	3	3	2	4	2	2	2	4	3	3
Policealne, pomaturalne	5	6	5	4	3	-	-	-	2	3	4	4	3	-	-	-
Wyższe	64	73	69	70	75	76	73	73	65	73	67	71	74	73	74	71
Wyższe ze stopniem co najmniej doktora	-	-	15	14	11	9	12	11	-	-	18	14	10	8	10	9
Trudno powiedzieć	5	2	4	4	4	4	4	4	4	2	4	5	6	4	5	4

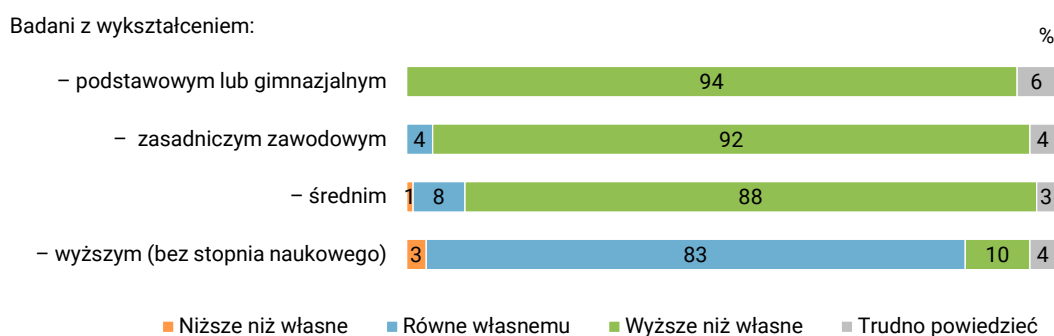
Do 2009 roku włącznie wśród odpowiedzi wprowadzone było rozróżnienie: wyższe wykształcenie licencjackie, inżynierskie oraz wyższe wykształcenie magisterskie. Od 2013 roku w pytaniu pomijane jest wykształcenie policealne, pomaturalne

Rzadko zdarzają się rozbieżności między wymarzonym wykształceniem córki i syna – tylko co dziesiąty badany (11%) wskazał na różny poziom wykształcenia w zależności od płci dziecka. Większość z tych osób (8% ogółu) wolałaby, aby to córka kształciła się dłużej.

Największe aspiracje, jeśli chodzi o poziom wykształcenia dla swoich dzieci, mają badani z wyższym wykształceniem – 93% z nich chciałoby wyższego wykształcenia dla córki, a 89% dla syna. Generalnie im wyższy poziom osiągniętego wykształcenia, tym częstsze preferowanie wyższego wykształcenia. Niemniej jednak także osoby, które zakończyły edukację na poziomie podstawowym/gimnazjalnym, w większości chciałyby wyższego wykształcenia dla swoich dzieci (62% dla córki, 58% dla syna – zob. tabele aneksowe 2 i 3). Ogólnie rzecz biorąc, stosunkowo niewiele osób, które nie osiągnęły wyższego wykształcenia, chciałoby, żeby ich dzieci zakończyły edukację na tym samym poziomie (lub niższym) co one. Co więcej, im niższy poziom wykształcenia badanych, tym częstsze pragnienie, aby dzieci miały wykształcenie wyższe niż oni sami. Świadomość wartości wykształcenia jest zatem powszechna.

CBOS

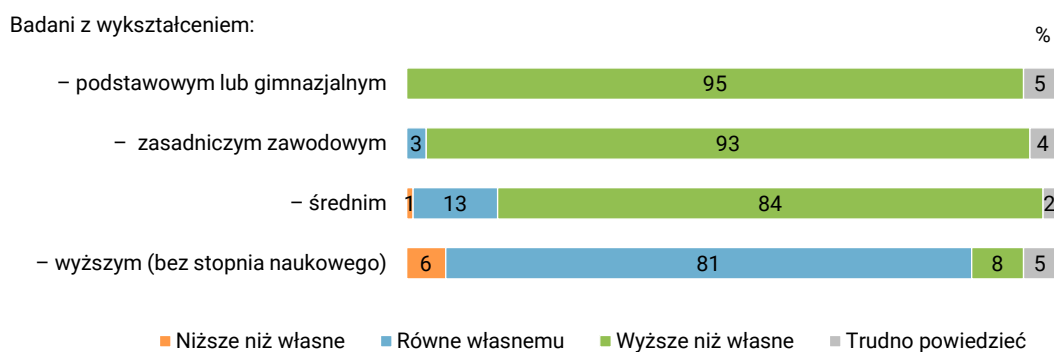
RYS. 3. Preferowane wykształcenie dla córki

Ze względu na małą liczebność pominięto osoby mające stopień naukowy co najmniej doktora

CBOS

RYS. 4. Preferowane wykształcenie dla syna

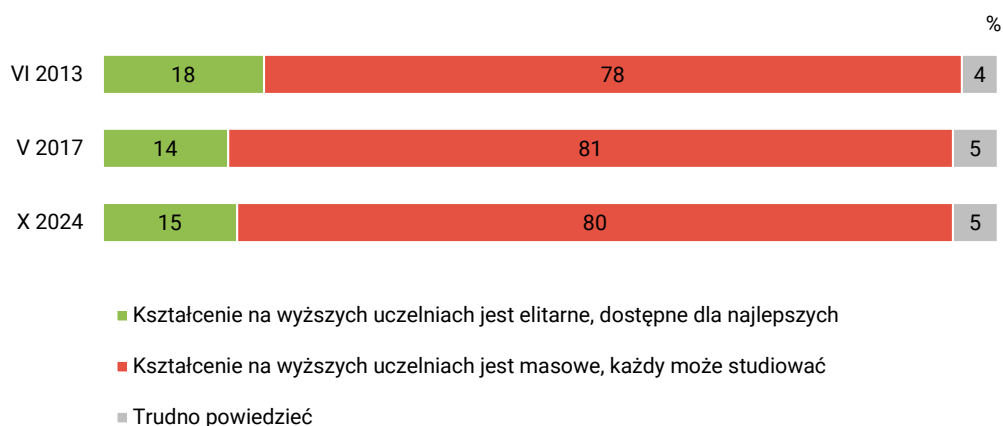
Ze względu na małą liczebność pominięto osoby mające stopień naukowy co najmniej doktora

WARTOŚĆ DYPLOMU

Utrzymuje się przekonanie, że obecnie kształcenie na wyższych uczelniach jest w Polsce masowe, a studiować może praktycznie każdy – w tegorocznym badaniu z opinią tą zgodziło się 80% ankietowanych. Pogląd, że studia wyższe dostępne są jedynie dla najzdolniejszych, wyraża tylko co siódmy respondent (15%).

CBOS

RYS. 5. Czy obecnie w Polsce kształcenie na wyższych uczelniach jest elitarne czy też masowe?

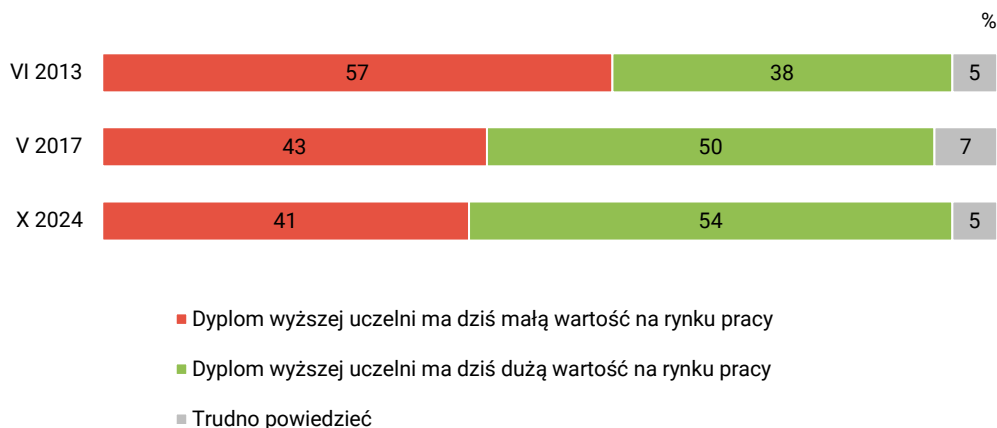
Badani odpowiadali na pytanie, posługując się 6-stopniową skalą, na rysunku przedstawiono odpowiedzi zrekodowane

Przekonanie, że uzyskanie wyższego wykształcenia w Polsce nie jest rzeczą trudną, dominuje we wszystkich grupach społeczno-demograficznych, a szczególnie często wyrażają je osoby, które same posiadają dyplom wyższej uczelni (88%) – zob. tabela aneksowa 4.

Mimo upowszechnienia wyższego wykształcenia, które sprawiło, że nie jest już ono postrzegane jako coś nobilitującego i elitarnego, w ocenie społecznej wykształcenie pozostaje jednym z trzech najważniejszych czynników wpływających na sukces zawodowy⁴. Zarazem nie słabnie przekonanie, że dyplom wyższej uczelni ma dużą wartość na rynku pracy. Wyraża je obecnie 54% badanych, o 4 punkty procentowe więcej niż w 2017 roku i aż o 16 punktów więcej niż w 2013 roku. Przeciwnego zdania jest obecnie 41% ankietowanych, o 2 punkty mniej niż siedem lat temu i o 16 punktów mniej niż jedenaście lat temu.

⁴ Zob. komunikat CBOS „O jakich zawodach dla swoich dzieci marzą Polacy?” październik 2024 (oprac. M. Bożewicz).

RYS. 6. Czy, ogólnie rzecz biorąc, dyplom wyższej uczelni ma dziś małą czy dużą wartość na rynku pracy?

Poczucie, że dyplom wyższej uczelni nie stanowi dziś dużej wartości na rynku pracy, stosunkowo często mają uczniowie i studenci (54%) oraz osoby w wieku 25–34 lata (53%), a więc znajdujące się często na początku kariery zawodowej. Tego zdania częściej niż inni są także pytani o wyższym statusie społeczno-ekonomicznym: badani, którzy sami mają wyższe wykształcenie (50%), o miesięcznych dochodach *per capita* od 6000 zł wzwyż (59%), a w grupach społeczno-zawodowych – przedstawiciele kadry kierowniczej i specjaliści (52%) oraz pracownicy administracyjno-biurowi (54%) – zob. tabela aneksowa 5.

Mogłoby się wydawać, że przekonanie o dostępności wyższego wykształcenia i jego masowości będzie sprzyjać postrzeganej dewaluacji jego znaczenia na rynku pracy, tymczasem jest odwrotnie. O ile badani dostrzegający upowszechnienie wyższego wykształcenia w większości potwierdzają jego wartość na rynku pracy, o tyle wśród uznających studia wyższe za elitarne przeważa opinia o ograniczonej przydatności dyplomu wyższej uczelni.

TABELA 3

Czy obecnie w Polsce:	Czy, ogólnie rzecz biorąc:		
	dplom wyższej uczelni ma dziś małą wartość na rynku pracy	dplom wyższej uczelni ma dziś dużą wartość na rynku pracy	Trudno powiedzieć
	w procentach		
– kształcenie na wyższych uczelniach jest elitarne, dostępne tylko dla najlepszych	52	46	2
– kształcenie na wyższych uczelniach jest masowe, każdy może studiować	39	57	3
Trudno powiedzieć	31	26	43

W ocenie społecznej wartość wykształcenia jest w zasadzie niekwestionowana. Zdecydowana większość badanych chciałaby, żeby ich dzieci uzyskały wyższe wykształcenie, choć w ostatnich latach wzrasta postrzegana atrakcyjność wykształcenia na poziomie średnim zawodowym. Co ciekawe, wyższe wykształcenie jest częściej preferowane dla córek niż dla synów, co wydaje się racjonalne, wzięwszy pod uwagę lukę płacową ze względu na płeć. Wyższe wykształcenie zwiększa bowiem szanse na osiągnięcie wyższych zarobków.

Upowszechnienie wyższego wykształcenia nie sprawia, że – w ocenie społecznej – dyplom wyższej uczelni stracił wartość na rynku pracy. Chociaż nie daje on gwarancji znalezienia dobrej pracy, to jego brak zmniejsza szanse na uzyskanie takiej pracy.

Opracowała

Beata Roguska

TABELA 1

		Czy, Pana(i) zdaniem, warto obecnie w Polsce zdobywać wykształcenie, uczyć się, czy też nie warto?				Liczba osób
		Zdecydowanie warto	Raczej warto	Nie warto	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		53	35	9	3	1024
Płeć	Mężczyźni	52	36	9	2	482
	Kobiety	54	34	9	3	542
Wiek	18–24 lata	45	45	9	1	96
	25–34	46	43	7	5	158
	35–44	51	35	12	1	199
	45–54	55	36	8		168
	55–64	54	30	12	4	156
	65 lat i więcej	61	29	7	3	246
Miejsce zamieszkania	Wieś	52	39	7	1	420
	Miasto do 19 999	51	30	13	6	147
	20 000 – 99 999	54	34	11	1	199
	100 000 – 499 999	52	34	10	4	145
	500 000 i więcej mieszk.	61	31	6	1	113
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	46	39	11	3	145
	Zasadnicze zawodowe	57	32	9	3	222
	Średnie	52	38	9	2	358
	Wyższe	56	33	9	2	300
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	57	34	7	3	164
	Średni personel, technicy	53	42	5		48
	Pracownicy adm.-biurowi	35	45	16	4	77
	Pracownicy usług	48	39	9	3	77
	Robotnicy wykwalifikowani	53	36	12		85
	Robotnicy niewykwalifik.	73	20	7		28
	Rolnicy	71	25	4		36
	Pracujący na własny rach.	64	24	12		65
	Bezrobotni	17	51	29	2	19
	Emeryci	60	28	9	3	273
	Renciści	44	38	14	4	54
	Uczniowie i studenci	36	57	7		37
	Zajmujący się domem i inni	44	51	1	3	61
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	57	29	11	3	143
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	47	40	10	3	122
	sekt. prywat. poza rolnict.	53	35	10	1	277
	prywatnym gosp. rolnym	74	21	4		39
Dochody na jedną osobę	Do 1999 zł	52	36	9	3	188
	Od 2000 do 2999 zł	49	39	10	2	176
	Od 3000 do 3999 zł	60	30	9	1	140
	Od 4000 do 5999 zł	55	37	8		141
	6000 zł i więcej	53	29	15	3	99
	Trudno powiedzieć	58	31	8	3	94
	Odmowa odpowiedzi	50	39	6	4	185
Ocena własnych war. mater.	Złe	51	28	15	6	58
	Średnie	44	41	12	3	343
	Dobre	59	33	7	2	623
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	65	27		8	42
	Raz w tygodniu	60	32	6	1	332
	1–2 razy w miesiącu	54	35	10	1	120
	Kilka razy w roku	45	40	12	3	258
	W ogóle nie uczestniczy	51	34	12	2	234
Poglądy polityczne	Lewica	55	33	8	3	235
	Centrum	54	34	11	1	267
	Prawica	56	36	7	1	344
	Trudno powiedzieć	44	36	12	8	140

TABELA 2

		Jakiego wykształcenia pragnął(ę)by Pan(i) dla swoich dzieci, córki i syna? Proszę odpowiedzieć niezależnie od tego czy ma Pan(i) dzieci i w jakim są wieku. Dla córki pragnął(ę)bym wykształcenia:						Liczba osób
		zasadniczego zawodowego	średniego zawodowego	średniego ogólnokształcącego	wyższego	wyższego ze stopniem co najmniej doktora	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	%	
Ogółem		1	8	3	73	11	4	1014
Płeć	Mężczyźni	1	8	4	73	10	3	480
	Kobiety	1	8	3	72	11	5	534
Wiek	18–24 lata	1	10	3	69	11	7	91
	25–34		2	5	75	11	7	157
	35–44	0	6	5	76	10	2	198
	45–54	2	11	2	73	10	1	167
	55–64	2	7	3	73	10	5	154
	65 lat i więcej	2	11	3	70	11	4	246
Miejsce zamieszkania	Wieś	2	9	4	70	10	4	420
	Miasto do 19 999	2	10	2	68	14	4	145
	20 000 – 99 999	1	6	3	80	8	2	197
	100 000 – 499 999		8	3	70	13	6	143
	500 000 i więcej mieszk.		2	5	80	9	4	108
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	1	24	6	52	10	6	143
	Zasadnicze zawodowe	4	10	5	66	11	4	222
	Średnie	1	5	3	78	10	3	354
	Wyższe	0	1	1	82	11	4	296
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.		1	1	82	11	4	162
	Średni personel, technicy		2	7	77	10	4	48
	Pracownicy adm.-biurowi		6	2	78	8	6	76
	Pracownicy usług	3	8	4	64	19	2	77
	Robotnicy wykwalifikowani	1	9	5	75	8	2	85
	Robotnicy niewykwalifik.		9	9	75	6		26
	Rolnicy		12	9	75	4		36
	Pracujący na własny rach.	1	3	3	76	15	2	65
	Bezrobotni		2	7	73	18		19
	Emeryci	2	9	2	70	11	6	273
	Renciści	4	22	6	65	3		54
	Uczniowie i studenci		8		78	10	4	32
	Zajmujący się domem i inni	3	14	3	61	10	8	61
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	1	4	6	72	12	5	141
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	2	7	2	78	8	4	118
	sekt. pryw. poza rolnict.	0	4	3	77	13	3	276
	prywatnym gosp. rolnym		11	8	77	4		39
Dochody na jedną osobę	Do 1999 zł	2	19	7	59	9	3	188
	Od 2000 do 2999 zł	1	6	5	71	13	4	176
	Od 3000 do 3999 zł	2	7	1	79	10	2	139
	Od 4000 do 5999 zł		6	4	72	16	2	140
	6000 zł i więcej			1	83	11	4	98
	Trudno powiedzieć	3	5	3	79	4	6	94
	Odmowa odpowiedzi	1	6	2	76	9	7	179
Ocena własnych war. mater.	Złe	3	15	6	57	11	7	58
	Średnie	1	11	3	71	10	4	339
	Dobre	1	5	3	75	11	4	617
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu		15	13	49	15	9	42
	Raz w tygodniu	2	9	3	78	5	4	332
	1–2 razy w miesiącu	1	11	6	66	17		120
	Kilka razy w roku	1	9	3	73	11	3	257
	W ogóle nie uczestniczy	1	3	2	74	15	6	228
Poglądy polityczne	Lewica	1	3	3	76	13	4	232
	Centrum	0	8	2	79	9	1	267
	Prawica	2	10	3	70	13	2	344
	Trudno powiedzieć	2	13	9	61	4	12	137

TABELA 3

		Dla syna pragną(ęła)bym wykształcenia:						Liczba osób
		zasadniczego zawodowego	średniego zawodowego	średniego ogólnokształcącego	wyższego	wyższego ze stopniem co najmniej doktora	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	%	
Ogółem		2	11	3	71	9	4	1011
Płeć	Mężczyźni	1	12	3	69	10	4	478
	Kobiety	2	10	4	71	9	4	533
Wiek	18–24 lata	1	12	5	65	10	7	91
	25–34		5	5	72	11	7	156
	35–44	1	8	6	74	9	3	198
	45–54	2	17	1	71	9	1	166
	55–64	2	10	3	72	9	4	154
	65 lat i więcej	4	13	2	68	9	4	245
Miejsce zamieszkania	Wieś	2	13	5	68	8	4	420
	Miasto do 19 999	3	13	3	64	12	5	145
	20 000 – 99 999	2	13	2	75	7	2	197
	100 000 – 499 999		5	4	73	12	6	142
	500 000 i więcej mieszk.	1	5	3	79	10	2	107
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	5	25	7	50	8	5	143
	Zasadnicze zawodowe	3	13	6	63	11	4	222
	Średnie	1	11	2	75	9	2	353
	Wyższe	1	3	2	80	9	5	293
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.		2	2	83	9	4	161
	Średni personel, technicy		15	7	69	10		48
	Pracownicy adm.-biurowi	2	10	2	76	4	6	75
	Pracownicy usług	1	14	3	62	17	2	77
	Robotnicy wykwalifikowani	1	15	4	68	9	3	85
	Robotnicy niewykwalifik.		18	12	64	6		26
	Rolnicy		20	7	69	4		36
	Pracujący na własny rach.	1	8	3	71	15	2	65
	Bezrobotni		8	7	67	18		19
	Emeryci	4	12	2	67	9	6	273
	Renciści	4	21	6	66	3		54
	Uczniowie i studenci		8		78	10	4	32
	Zajmujący się domem i inni	3	7	7	65	10	8	61
	Pracuje w:	inst. państw., publicznej	1	5	5	74	10	5
spółce właścicieli prywatnych i państwa		2	16	2	71	6	3	116
sekt. pryw. poza rolnict.		0	9	3	74	12	2	276
prywatnym gosp. rolnym			20	6	70	4		39
Dochody na jedną osobę	Do 1999 zł	3	17	9	60	8	3	188
	Od 2000 do 2999 zł	2	13	2	67	12	3	176
	Od 3000 do 3999 zł	4	10	1	75	8	2	139
	Od 4000 do 5999 zł		8	4	72	13	3	140
	6000 zł i więcej		1	2	82	10	4	98
	Trudno powiedzieć	3	11	4	72	5	6	94
	Odmowa odpowiedzi	1	10	1	73	7	7	177
Ocena własnych war. mater.	Złe	5	10	3	64	11	7	58
	Średnie	2	14	5	66	9	3	338
	Dobre	1	10	3	73	9	4	615
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu		10	13	61	10	7	42
	Raz w tygodniu	3	12	4	74	4	3	332
	1–2 razy w miesiącu		16	5	63	15	1	119
	Kilka razy w roku	2	13	2	70	10	3	257
	W ogóle nie uczestniczy	2	5	2	71	14	6	226
Poglądy polityczne	Lewica	1	7	3	73	12	5	231
	Centrum	1	12	3	74	9	2	267
	Prawica	3	12	4	68	10	1	344
	Trudno powiedzieć	1	15	6	61	4	13	137

TABELA 4

		Czy obecnie w Polsce kształcenie na wyższych uczelniach jest elitarne czy też masowe? Proszę udzielić odpowiedzi na skali na której „1” oznacza, że kształcenie na wyższych uczelniach jest elitarne a „6”, że jest masowe.			Liczba osób
		Kształcenie na wyższych uczelniach jest elitarne	Kształcenie na wyższych uczelniach jest masowe	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		15	80	5	1021
Płeć	Mężczyźni	15	80	5	481
	Kobiety	15	80	4	539
Wiek	18–24 lata	16	80	4	96
	25–34	18	81	1	157
	35–44	15	79	6	199
	45–54	12	86	2	168
	55–64	15	77	8	154
	65 lat i więcej	15	78	7	246
Miejsce zamieszkania	Wieś	12	83	6	419
	Miasto do 19 999	16	80	4	146
	20 000 – 99 999	15	80	5	199
	100 000 – 499 999	22	74	4	144
	500 000 i więcej mieszk.	16	80	4	113
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	18	69	13	145
	Zasadnicze zawodowe	16	79	5	221
	Średnie	16	79	4	357
	Wyższe	11	88	1	298
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	14	85	0	164
	Średni personel, technicy	15	78	7	48
	Pracownicy adm.-biurowi	14	85	1	77
	Pracownicy usług	13	83	4	77
	Robotnicy wykwalifikowani	21	71	7	84
	Robotnicy niewykwalifik.	28	72		27
	Rolnicy		95	5	36
	Pracujący na własny rach.	6	90	4	65
	Bezrobotni	17	78	4	19
	Emeryci	15	79	7	273
	Renciści	22	65	13	54
	Uczniowie i studenci	20	80		37
	Zajmujący się domem i inni	16	75	9	61
	Pracuje w:	inst. państw., publicznej	13	84	3
spółce właścicieli prywatnych i państwa		17	77	6	122
sekt. pryw. poza rolnict.		13	85	2	277
prywatnym gosp. rolnym		3	93	5	39
Dochody na jedną osobę	Do 1999 zł	16	75	9	188
	Od 2000 do 2999 zł	18	78	4	176
	Od 3000 do 3999 zł	16	81	3	140
	Od 4000 do 5999 zł	15	81	4	140
	6000 zł i więcej	10	86	4	98
	Trudno powiedzieć	16	81	3	94
	Odmowa odpowiedzi	12	82	5	184
Ocena własnych war. mater.	Złe	17	68	14	57
	Średnie	18	77	5	342
	Dobre	13	83	4	622
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	14	74	12	42
	Raz w tygodniu	15	82	3	332
	1–2 razy w miesiącu	25	73	2	120
	Kilka razy w roku	14	80	6	256
	W ogóle nie uczestniczy	12	83	5	234
Poglądy polityczne	Lewica	14	82	4	235
	Centrum	13	85	2	267
	Prawica	16	81	3	343
	Trudno powiedzieć	20	67	14	140

TABELA 5

		Czy ogólnie rzecz biorąc dyplom wyższej uczelni ma dziś małą czy dużą wartość na rynku pracy? Proszę udzielić odpowiedzi na skali na której „1” oznacza, że dyplom wyższej ma dziś małą wartość na rynku pracy, a „6” – że ma.			Liczba osób
		Dyplom wyższej uczelni ma dziś małą wartość na rynku pracy	Dyplom wyższej uczelni ma dziś dużą wartość na rynku pracy	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		41	54	5	1023
Płeć	Mężczyźni	44	50	5	482
	Kobiety	38	57	5	541
Wiek	18–24 lata	43	52	5	96
	25–34	53	44	3	158
	35–44	49	48	3	200
	45–54	43	53	4	168
	55–64	37	57	6	155
	65 lat i więcej	26	65	8	246
Miejsce zamieszkania	Wieś	40	55	6	420
	Miasto do 19 999	37	57	6	147
	20 000 – 99 999	39	57	4	199
	100 000 – 499 999	44	50	7	145
	500 000 i więcej mieszk.	49	47	3	113
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	30	57	13	145
	Zasadnicze zawodowe	30	65	6	221
	Średnie	44	52	4	358
	Wyższe	50	48	2	300
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	52	46	2	165
	Średni personel, technicy	38	56	6	48
	Pracownicy adm.-biurowi	54	44	2	77
	Pracownicy usług	43	52	5	77
	Robotnicy wykwalifikowani	45	53	2	85
	Robotnicy niewykwalifik.	32	68		27
	Rolnicy	39	52	9	36
	Pracujący na własny rach.	51	46	3	65
	Bezrobotni	26	70	4	19
	Emeryci	29	63	7	273
	Renciści	36	50	14	54
	Uczniowie i studenci	54	46		37
	Zajmujący się domem i inni	34	56	10	61
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	44	54	2	143
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	46	49	4	122
	sekt. pryw. poza rolnict.	50	47	3	277
	prywatnym gosp. rolnym	34	57	8	39
Dochody na jedną osobę	Do 1999 zł	35	58	8	188
	Od 2000 do 2999 zł	36	58	5	176
	Od 3000 do 3999 zł	36	62	2	140
	Od 4000 do 5999 zł	41	56	3	141
	6000 zł i więcej	59	41		99
	Trudno powiedzieć	51	43	6	94
	Odmowa odpowiedzi	40	51	9	185
Ocena własnych war. mater.	Złe	42	41	17	57
	Średnie	42	53	4	343
	Dobre	40	56	4	623
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	35	55	10	42
	Raz w tygodniu	36	60	4	332
	1–2 razy w miesiącu	41	55	5	120
	Kilka razy w roku	40	56	4	257
	W ogóle nie uczestniczy	49	46	5	234
Poglądy polityczne	Lewica	44	53	3	235
	Centrum	40	57	3	267
	Prawica	39	57	4	344
	Trudno powiedzieć	40	47	13	140